

KLAGANDE

AP Måleri AB, 556204-9790

Ombud: Advokat Christian Härdgård
Advokatfirman Delphi i Malmö AB
Stora Nygatan 64
211 37 Malmö

MOTPART

Kungsbacka kommun
Stadshuset
434 81 Kungsbacka

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Göteborgs dom den 27 juli 2017 i mål nr 3549-17

SAKEN

Offentlig upphandling; fråga om prövningstillstånd

KONKURRENSVERKET	
2017 -10- 05	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten meddelar inte prövningstillstånd. Förvaltningsrättens avgörande står därför fast.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

För att kammarrätten ska pröva överklagandet krävs prövningstillstånd.

Prövningstillstånd ska meddelas om

- det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till (ändringsfall),

KONKURRENSVERKET
Dok.Id 401916 UPPHANDLINGSAVD FÖR SCANNING

Postadress
Box 1531
401 50 Göteborg

Besöksadress
Stora Nygatan 21

Telefon
031-732 74 00
E-post: kammarratten.goteborg@dom.se
www.kammarratten.goteborg.se

Telefax
031-732 76 00

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

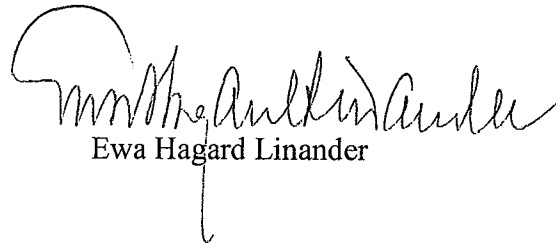
- det inte går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till utan att prövningstillstånd meddelas (granskningsfall),
- det är viktigt för ledningen av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt (prejudikatfall)
eller
- det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet (extraordinära fall).

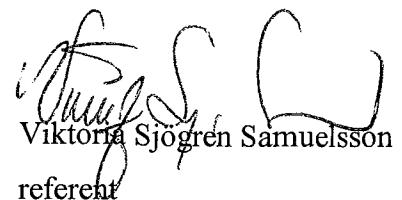
Detta framgår av 34 a § andra stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291).

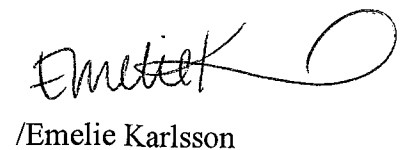
Kammarrätten har gått igenom allt material som finns i målet och kommit fram till att prövningstillstånd inte ska meddelas. Överklagandet kommer därför inte att prövas av kammarrätten.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (formulär 1).

Ewa Hagard Linander

Viktoria Sjögren Samuelsson
referent

/Emelie Karlsson

Ab.6

PARTER

Sökande

AP Måleri Aktiefbolag, 556204-9790
E A Rosengrens gata 31
421 31 Västra Frölunda

Ombud

Advokaten Christian Härdgård
Advokatfirman Delphi i Malmö AB
Stora Nygatan 64
211 37 Malmö

Motpart

Kungsbacka kommun
Stadshuset
434 81 Kungsbacka

SAKEN

Överprövning av avtals giltighet enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avvisar ansökan såvitt avser de avtal som föregått fakturor med nummer 457, 464, 493, 14260 och F4483. Förvaltningsrätten avslår ogiltighetstalan i övrigt.

BAKGRUND

Kungsbacka kommun har genomfört en ramavtalsupphandling av *Hantverkstjänster Måleriarbeten, ref. nr. 14/114-1*.

Vid utvärderingen av upphandlingen tilldelades AP Måleri Aktiefbolag (AP Måleri) första plats på rangordningen för uppdrag i storleksordningen 15 001–400 000 kr.

Ramavtalet mellan Kungsbacka kommun och AP Måleri ingicks i början av februari och angavs löpa mellan den 1 mars 2015 och den 28 februari 2017. Ramavtal tecknades även med MTR Måleri AB, MM Måleri AB samt S2 Måleri AB.

YRKANDEN M.M.

AP Måleris talan

AP Måleri yrkar att förvaltningsrätten ska förklara avropen som föregått fakturorna med fakturanummer 464, 457, 507, 14391, 477, 493, 508, 14260, 14315, och F4483 ogiltiga och anför i huvudsak följande. Kungsbacka kommun har i strid med LOU tillämpat ramavtalet på ett sätt som medför att kommunen får fri prövningsrätt avseende avrop av uppdrag i storleksordningen 0–15 000 kr. De uppdrag som har tilldelats de andra leverantörerna i denna storleksordning står således i strid med LOU och principen om likabehandling. Kungsbacka kommun har i strid med rangordningen i ramavtalet avseende uppdrag i storleksordningen 15 001–400 000 kr avropat tjänster från andra leverantörer än bolaget trots att bolaget är nummer ett på rangordningen. De uppdrag som har tilldelats de andra leverantörerna i denna storleksordning står således i strid med LOU och principen om likabehandling. Kungsbacka kommun har i strid med

ramavtalet avseende uppdrag överstigande 400 000 kr inte utsatt dessa uppdrag för förnyad konkurrensutsättning utan har i stället tilldelat uppdrag till annan leverantör utan att bolaget har givits möjlighet att få lämna anbud på uppdragen. Detta avtal står således i strid med LOU och principen om likabehandling.

Eftersom bolaget inte har tilldelats uppdrag som bolaget rätteligen enligt ramavtalet skulle ha tilldelats och inte heller givits möjlighet att lämna anbud vid förnyad konkurrensutsättning har bolaget lidit, eller riskerat att lida skada. Förutsättningar för ogiltigförklarande av de ingångna avtalen enligt LOU föreligger därför.

AP Måleri utvecklar sin talan avseende respektive alternativ i avropsordningen enligt vad som följer nedan.

Alternativ 1

I ramavtalet under punkten 1.1.10 "Avropsordning" anges följande avseende "Alternativ 1". *Alternativ 1: För avrop som beräknas uppgå till högst 15 000 SEK sker avrop efter beställarens behov vid beställningstillfället. Avrop sker bland samtliga antagna leverantörer utan rangordning*". Enligt bestämmelserna i 5 kap. 6–7 §§ LOU finns det endast två olika typer av ramavtal med flera leverantörer, 1) ramavtal med flera leverantörer där alla villkor för avrop är fastställda, eller 2) ramavtal med flera leverantörer där alla villkor för avrop inte är fastställda. Om man har ett ramavtal med flera leverantörer där alla villkor för avrop är fastställda ska tilldelning av kontrakt ske i enlighet med en fast rangordning. Om man har ett ramavtal med flera leverantörer där alla villkor för avrop inte är fastställda ska tilldelning av kontrakt ske genom förnyad konkurrensutsättning. Enligt bolagets mening strider avropsmodellen i Alternativ 1 mot LOU. Avropsmodellen är varken utformad som en rangordning eller som en förnyad konkurrensutsättning, vilket strider mot bestämmelserna i 5 kap. 6–

7 §§ LOU. Modellen ger dessutom Kungsbacka kommun utrymme att fritt tilldela kontrakt till den leverantör de vill, vilket står i strid med LOU och principen om likabehandling. Varje avrop som sker enligt Alternativ 1 utgör således en otillåten direktupphandling. Kungsbacka kommun skulle kunna ha upprätthållit principen om likabehandling gentemot de leverantörer som omfattas av ramavtalet genom att tilldela samtliga leverantörer avrop enligt Alternativ 1 till ett lika stort belopp för samtliga leverantörer. Så har dock inte skett. Faktura 457, 507 och 14391 är hänförliga till avrop enligt Alternativ 1 i avropsordningen.

Alternativ 2

I ramavtalet under punkten 1.1.10 "Avropsordning" anges följande avseende "Alternativ 2". *"Alternativ 2: För avrop som beräknas uppgå till mellan 15 001- 400 000 SEK gäller att leverantör med lägst rangordning tilldelas uppdraget förutsatt att leverantören har tillräcklig kapacitet, kan inställa sig och har erforderlig erfarenhet och kompetens. Om så ej är fallet, eller vid uteblivet svar, avropas den leverantör som står närmast i rangordning och som kan uppfylla motsvarande förutsättningar*

Rangordning enligt följande:

1. AP Måleri AB
2. MTR AB
3. MM Måleri AB
3. S2 Måleri AB

Rangordning nummer 3 delas av två leverantörer."

Som framgår av ramavtalet innehar bolaget nr 1 i rangordningen. Detta innebär att bolaget ska tilldelas samtliga avrop som uppgår till mellan 15 001–400 000 kr. Avsteg från rangordningen får endast ske om bolaget vid avropet skulle meddela kommunen att bolaget inte har tillräcklig

kapacitet eller inte kan inställa sig eller inte har erforderlig erfarenhet eller kompetens för att utföra det aktuella uppdraget.

Trots det ovan redovisade har kommunen avropat flera uppdrag från de övriga leverantörerna i rangordningen. I vissa fall har kommunen begärt in pris på uppdragen från bolaget och men därefter inte avhört gällande uppdraget. Bolaget har inte meddelat kommunen att bolaget inte har tillräcklig kapacitet eller inte kan inställa sig eller inte har erforderlig erfarenhet eller kompetens för att utföra det aktuella uppdraget. I övriga fall har bolaget inte ens blivit tillfrågade gällande uppdragen. Efter kontroll av de aktuella fakturorna kan bolaget konstatera att uppdragen har tilldelats de övriga leverantörerna i rangordningen. De aktuella avropen står uppenbart i strid med rangordningen och står således även i strid med LOU och principen om likabehandling. Varje avrop som sker i strid med rangordningen i Alternativ 2 utgör en otillåten direktupphandling.

Fakturorna med nummer 477, 493, 508, 14260 och 14315 är hänförliga till avrop som skett under de senaste sex månaderna. Bolaget begär att samtliga dessa avrop ogiltigförklaras.

Alternativ 3

I ramavtalet under punkten 1.1.10 "Avropsordning" anges följande avseende "Alternativ 3".

"Alternativ 3: Förnyad konkurrensutsättning.

Enskilt uppdrag som beräknas överstiga 400 000 SEK och/eller där samordning av uppdraget krävs avropas som förnyad konkurrensutsättning.

Vid tilldelning kan hänsyn tas till faktorer såsom pris, kompetens, tillgängliga resurser, utförandetid med mera. Timpris vid förnyad konkurrensutsättning får ej överstiga gällande timpris för alternativ 1 och 2. Vid förnyad konkurrensutsättning tillfrågas samtliga antagna leverantörer,

undantag kan göras vid uppdrag där köparen bedömer att en eller flera av de antagna leverantörerna inte har för uppdraget erforderlig kompetens och/eller kapacitet, exempelvis genom avböjande av tidigare uppdrag.

Enligt bolagets mening strider avropsmodellen i Alternativ 3 mot LOU på flera olika punkter. Kommunen anger att den vid utvärderingen av anbuden kan ta hänsyn till utvärderingskriterier som "pris, kompetens, tillgängliga resurser, utförandetid med mera." Vid en utvärdering får dock en upphandlande myndighet, i enlighet med bestämmelserna i 5 kap. 7 § LOU, endast utvärdera anbuden i enlighet med de utvärderingskriterier som har angetts i förfrågningsunderlaget till ramavtalet. Kommunen är således förhindrad att lägga till utvärderingskriterier som inte har angetts i förfrågningsunderlaget till ramavtalet.

Vidare anger kommunen att den vid den förnyade konkurrensutsättningen ska tillfråga samtliga antagna leverantörer, men att undantag kan göras vid uppdrag där köparen bedömer att en eller flera av de antagna leverantörerna inte har för uppdraget erforderlig kompetens och/eller kapacitet, exempelvis genom avböjande av tidigare uppdrag. Denna del innebär att kommunen helt ensidigt från uppdrag till uppdrag kan avgöra om den anser att en viss leverantör innehar rätt kompetens eller kapacitet för att utföra uppdraget. Som det får förstås menar kommunen att man inom ramen för ramavtalet, från uppdrag till uppdrag, kan genomföra nya kvalificeringar av leverantörerna i ramavtalet.

Kvalificeringen av en leverantör sker innan den aktuella anbudsgivaren går vidare till utvärdering och sedan tilldelas kontrakt. Om den upphandlande myndigheten väljer att kvalificera en anbudsgivare har myndigheten också gjort bedömningen att anbudsgivaren har den kompetens och erfarenhet som krävs för att kunna fullgöra det aktuella kontraktet. Den upphandlande myndigheten kan inte helt ensidigt ändra denna kvalificering under ett

pågående kontrakt. Detta står helt uppenbart i strid med LOU och principerna om transparens och likabehandling.

Dessa ovan redovisade regleringar är således ogiltiga och får inte tillämpas av kommunen.

Faktura nummer F4483 avser ett avrop som är hänförligt till Alternativ 3 i avropsordningen. Bolaget har inte beretts möjlighet att lämna anbud vid den förnyade konkurrensutsättningen. Bolaget har således ingen uppgift som visar att en förnyad konkurrensutsättning verkligen har genomförts eller om uppdraget bara har direkttilldelats leverantören. Oavsett vilket kan man konstatera att det aktuella avtalet har tilldelats i uppenbar strid med ramavtalet och står således även i strid med LOU och principen om likabehandling. Varje tilldelning som sker i strid med reglerna om förnyad konkurrensutsättning i Alternativ 3 utgör en otillåten direktupphandling.

Faktura F4483 är hänförlig till avtal som ingåtts under de senaste sex månaderna. Bolaget begär att avtalet ogiltigförklaras.

I ramavtalet under punkten 1.1.10 "Avropsordning" anges även följande *"Leverantör som två (2) gånger i följd tackar nej eller avstår från att svara, rangordnas sist under en period om tre (3) månader. Efter fler än tre sådana leverantörsanmärkningar förbehåller sig beställaren rätten att inte avropa berörd leverantör under fyra månader. Om leverantören efter återupptagna leveranser erhåller ytterligare tre leverantörs-anmärkningar förbehåller sig beställaren rätten att besluta om att inte avropa från berörd leverantör."*

Som bolaget tolkar det omfattar texten samtliga tre alternativ i avropsordningen. Kungsbacka kommun anger att de utifrån olika förutsättningar kan tilldela leverantörerna "leverantörsanmärkningar". Dessa

leverantörs-anmärkningar ska Kungsbacka kommun sedan lägga till grund för att under ramavtalets löptid fritt ändra på rangordningen eller välja att under viss tid inte avropa från aktuell leverantör eller helt enkelt besluta sig för att aldrig avropa från viss leverantör. Att ändra på en rangordning under ett ramavtals löptid eller besluta att inte avropa från en viss leverantör utgör en väsentlig ändring av kontraktet. Enligt LOU får man inte väsentligen ändra på ett upphandlat kontrakt. Den aktuella regleringen är således ogiltig och får ej tillämpas.

Då bolaget inte har tilldelats uppdrag som de rätteligen enligt ramavtalet skulle ha tilldelats och inte heller givits möjlighet att lämna anbud vid förnyad konkurrensutsättning har bolaget lidit, eller riskerar att lida skada. Förutsättningar för ogiltigförklaring av de ingångna avtalen enligt LOU föreligger därför.

Kommunens talan

Kommunen anser att ansökan ska avslås och anför i huvudsak följande. I ramavtalet med AP Måleri framgår under punkt 1.1.10 att en förutsättning för att få uppdrag är att leverantören har erforderlig erfarenhet och kompetens. Vid en kontrolljämförelse 2016 mellan ramavtalsleverantörerna bjöds representanter in från respektive företag att lämna prisbild på tretton stycken tänkta objekt som studerades på plats med kommunens representant. Eftersom målningen i ramavtalet är upphandlat i kr/tim och AP Måleri har lägst timpris framgår med all tydlighet att AP Måleri behöver många fler timmar att utföra uppdragen jämfört med de övriga. Därav bedömningen att AP Måleri inte har erforderlig erfarenhet och kompetens. Bedömningen har kommunicerats med AP Måleri.

AP Måleri fick i uppdrag att måla fönster på stationshuset i Kungsbacka. Efter att uppdraget färdigställts gick fönstren inte att öppna. Komplettering

av fönsterkitt hade inte gjorts där kitt saknades. Målning hade gjorts på ruttet trä utan att kommunen meddelats. Uppdraget har inte utförts fackmannamässigt trots att det enligt punkten 3.1.6 framgår att ”det åligger leverantören att ansvara för att beställda arbeten utförs på ett fackmannamässigt sätt samt att fullgott material används”. AP Måleri ansåg att uppdraget var fackmannamässigt utfört. Kostnaden uppgick till 210 000 kr trots att den endast borde ha uppgått till 70 000–90 000 kr.

På grund av det anförda saknar AP Måleri den erfarenhet och kompetens som efterfrågas i ramavtalet och kommunen anser sig kunna använda en annan ramavtalsleverantör.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Lag (2007:1091) om offentlig upphandling upphörde enligt Lag (2016:1145) att gälla den 1 januari 2017. Av övergångsbestämmelserna till lagen framgår dock att den upphävda lagen ska gälla för sådan upphandling som har påbörjats före ikraftträdandet.

Förvaltningsrättens prövning utgör en kontroll av om det finns skäl att ingripa mot upphandlingen på grund av att den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna eller andra bestämmelser i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i den lagen. I mål om överprövning enligt LOU gäller som huvudprincip att den part som gör gällande att en upphandling är felaktig på ett klart sätt ska ange på vilka omständigheter denne grundar sin talan och att domstolens prövning bör begränsas till de grunder som parten åberopar (jfr RÅ 2009 ref. 69).

Av 16 kap 13 § första stycket LOU följer att rätten ska besluta att ett avtal som har slutits mellan en upphandlande myndighet och en leverantör är ogiltigt om avtalet har slutits 1) utan föregående annonsering enligt 7 kap. 1 eller 2 §, 13 kap. 2 eller 5 §, 14 kap. 5 § eller 15 kap. 4 §, eller 2) enligt ett förfarande i 5 kap. 7 § utan att de villkor har följts som framgår av den paragrafen eller av det ramavtal som ligger till grund för det nya anbuds förfarandet och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada.

Enligt 16 kap 17 § LOU ska en ansökan om överprövning ha kommit in till förvaltningsrätten inom sex månader från det att avtalet slöts.

Förvaltningsrättens bedömning

Frågan om ansökan har inkommit i rätt tid

Förvaltningsrätten har inledningsvis att ta ställning till om ansökan om ogiltigförklaring har inkommit i rätt tid. Det får anses ankomma på sökanden att visa att så är fallet.

AP Måleri har påstått att samtliga fakturor som givits in i målet är hänförliga till avrop som gjorts inom de senaste sex månaderna. Eftersom avropen, enligt AP Måleri, ska ogiltigförklaras får talan förstås som att bolaget menar att avropen utgör avtal. Kommunen har inte bemött AP Måleris talan såvitt avser frågan om när avtal ingåtts.

Till stöd för sitt påstående har AP Måleri, i samtliga fall förutom såvitt avser avropsalternativ 3 där endast en faktura bifogats, givit in fakturor med tillhörande inköpsorder.

En faktura kan inte i sig anses utgöra bevisning för att ett avtal ingåtts samma datum. Den kan inte heller anses utgöra bevisning för att ett avrop skett samma dag. Prövningen får i stället utgå från datumen på respektive inköpsorder, eftersom dessa får anses utgöra de avrop som AP Måleri menar utgjort avtal. Till fakturan med nummer F4483, som avser avropsalternativ 3, har AP Måleri inte bifogat någon inköpsorder. AP Måleri har därför inte visat att ansökan såvitt avser faktura F4483 inkommit i rätt tid. Ansökan ska därför avvisas i den delen.

Till övriga fakturor har AP Måleri bifogat en inköpsorder. Vad gäller fakturorna med nummer 464 och 457 som är hänförliga till avropsordning 1 framgår att inköpsordern är daterad den 20 september 2016. Avtal får därmed anses träffat det datumet. Fakturorna med nummer 493, 14260 är hänförliga till inköpsordrar den 20 september 2016 respektive den 23 september 2016. Avtal får därför anses ingångna dessa datum. Samtliga datum är i tiden före den 27 september 2016. AP Måleri har därmed inte visat att ansökan beträffande fakturorna med nummer 464, 457, 493 och 14260 har inkommit i rätt tid. Ansökan ska därför avvisas även såvitt avser de avtal som AP Måleri menar har föregått angivna fakturor.

De avrop som kan bli föremål för förvaltningsrättens prövning är därmed avseende avropsordning 1 - faktura nummer 507 och 14391 och - avseende avropsordning 2 - faktura nummer 508, 477 och 14315.

Alternativ 1

AP Måleri har gjort gällande att avropsmodellen avseende alternativ 1 strider mot LOU och att varje avrop som sker i enlighet med den utgör en otillåten direktupphandling.

Bolaget har haft möjlighet att begära överprövning av upphandlingen och inom ramen för en sådan prövning göra gällande brister i ramavtalet. Så har inte skett och den omständigheten att ramavtalet, efter att tiden för att begära sådan prövning gått ut, anses strida mot LOU utgör inte skäl för att ogiltigförklara avrop som gjorts i enlighet med detsamma.

Frågan blir då om vad AP Måleri anfört visar att kommunen inte tillämpat avrop från ramavtalet utan i stället gjort otillåtna direktupphandlingar.

Bolaget har inte visat att fakturorna utgör separata upphandlingar eller att de gått utöver vad som bestämts i ramavtalet. Eftersom kommunen – såvitt framgår – avropat i enlighet med ramavtalet har det inte varit fråga om någon otillåten direktupphandling. Det saknas därför stöd för att i enlighet med 16 kap 13 § 1 LOU ogiltigförklara något avtal. Det har inte heller varit fråga om någon upphandling genom förnyad konkurrensutsättning och bestämmelsen i 16 kap 13 § 2 LOU är därmed inte heller tillämplig.

Alternativ 2

AP Måleri har beträffande fakturor hänförliga till alternativ 2 i avropsordningen gjort gällande att avrop har skett i strid med rangordningen i ramavtalet och att avropen därför utgör otillåtna direktupphandlingar.

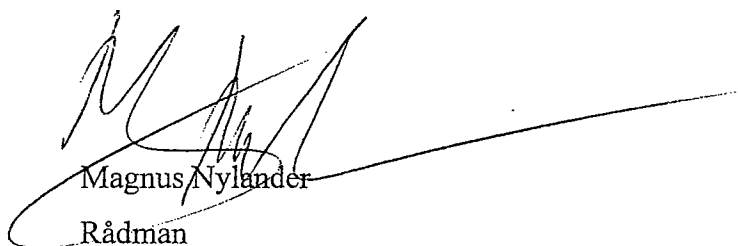
Det är ostridigt att avrop inte har skett i enlighet med rangordningen i ramavtalet. En sådan avvikelse kan utgöra ett avtalsbrott som prövas av allmän domstol. Beträffande frågan om ett sådant avrop kan utgöra en otillåten direktupphandling gör förvaltningsrätten följande bedömning.

Såvitt avser nu aktuellt alternativ är villkoren för avrop fastställda i ramavtalet. Avrop från ett sådant ramavtal utgör utnyttjande av ett befintligt upphandlingskontrakt och innebär inte att det sker någon ny tilldelning av

kontrakt. Det uppställs i ett sådant fall inget krav på någon ny annonsering. Det har därför inte varit fråga om någon otillåten direktupphandling och det saknas stöd för att i enlighet med 16 kap 13 § 1 LOU ogiltigförklara något avtal. Det har inte heller varit fråga om någon upphandling genom förnyad konkurrensutsättning och bestämmelsen i 16 kap 13 § 2 LOU är därmed inte heller tillämplig.

Sammanfattningsvis medför de skäl som AP Måleri gjort gällande inte att kommunen brutit mot LOU. Ansökan ska därför, till den del den inte avvisas, avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1 B LOU)

Magnus Nylander
Rådman

Föredragande i målet har varit föredragande juristen Anna Carlson.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.